

Lees je de Bijbel zoals de krant?

Door: Gábor Locht

Is Obama echt president in Amerika? Ja, natuurlijk zeg je, maar hoe weet je dat eigenlijk zo zeker?

Hoe weet je dat Obama president is, of dat er in Kongo een oorlog woedt? Je weet dat uit de krant waarschijnlijk. Controleer je echter altijd alle berichten in de krant, of ga je ervan uit dat de krant doorgaans de waarheid spreekt? Vertrouw je de krant? Of lees je hem wantrouwend, in de verwachting dat het *niet* klopt tenzij er andere nieuwsbronnen zijn die hetzelfde beweren?

Wat heeft dit nu met de Bijbel te maken? Het volgende. Theologen en archeologen kunnen de Bijbel ook op twee manieren lezen: wantrouwend of vertrouwend. De eersten noemt men *minimalisten*: zij gaan ervan uit dat de Bijbel niet klopt, tenzij je door buitenbijbels bewijs wel overstag *moet* gaan. De andere groep zijn de zogenaamde *maximalisten*: zij geven de Bijbel in de eerste plaats hun vertrouwen. Archeologische gegevens proberen zij dan ook uit te leggen vanuit de geschiedenissen in de Bijbel.

Wetenschappen zoals archeologie of theologie zijn daarom nooit objectief, al wordt dit vaak wel gesuggereerd. De uitkomst van onderzoek wordt heel vaak bepaald door de ideeën die men al vóór de start van het onderzoek had. Vooronderstellingen noemt men dat.

Vooronderstellingen zijn niet erg of slecht. Zo zit een mens gewoon in elkaar. Vergelijk dat maar met hoe je zelf berichten leest die over Willem Holleeder gaan. Als je eerlijk bent, heb je voor jezelf al een oordeel klaar ("hij is schuldig, of juist niet"). Dat vooroordeel kan vervolgens *bijgesteld* worden door feiten die boven tafel komen. Waar het mij nu om gaat is dat je *begint* met een bepaalde overtuiging en *daarna pas* naar de feiten kijkt.

In deel vier van deze reeks stond ik stil bij opgravingen in Jericho. Alles blijkt daar heel mooi te kloppen met de beschrijving in het boek Jozua. Toch zijn er ook wetenschappers die beweren dat er in Jericho géén bewijzen zijn gevonden voor een inname door de Israëlieten. Sterker nog: zij beweren dat de Israëlieten nooit als slaven in Egypte hebben gewerkt, maar dat dit "verhaal" pas veel later is verzonnen. Hoe kan dat? Hoe kunnen *dezelfde* gegevens op twee zo heel verschillende manieren worden uitgelegd? Dat komt nu precies door die vooronderstellingen. Wat je in de grond vindt, zijn namelijk alleen maar stenen, scherven en voorwerpen. Er staat geen bordje bij met de tekst: deze stad werd verwoest door Jozua. Wanneer je daarom niet *wilt* geloven dat de Bijbel betrouwbare geschiedenissen beschrijft, dan *kun* je daarom kiezen voor een andere uitleg van de archeologische gegevens. Er zijn maar weinig archeologische vondsten die maar op één enkele manier uitgelegd kunnen worden.

Laat je daarom niet te snel van de wijs brengen door artikelen in de krant waarin staat dat die-en-die wetenschapper zou hebben bewezen dat de Bijbel niet klopt. Meestal geven de kale feiten die zo iemand noemt geen *bewijs* voor zijn stelling, maar wordt zijn bewijs geleverd door zijn *uitleg* van de feiten. Door het feit dat hij de Bijbel al bij voorbaat wantrouwend tegemoet treedt. Er is echter nooit maar één uitleg van de feiten. Daarom is de grote vraag: geef je de Bijbel je vertrouwen of ga je er op voorhand al vanuit dat de Bijbel niet klopt?